

Motion till riksdagen 2012/13:Fi249

av **Annika Lillemets m.fl. (MP)**

Underlätta skatteflyktsfri offentlig upphandling

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skyndsamt identifiera och vidta åtgärder för att underlätta för kommuner, landsting och regioner som vill undvika samarbete med företag som har kopplingar till skatteparadis.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige snarast ska följa Norges exempel och införa krav på land-för-land-rapportering.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten ska undvika samarbete med företag som har kopplingar till skatteparadis.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige aktivt ska driva på så att regelverket på EU-nivå ger möjlighet att i offentlig upphandling ställa krav på att utesluta leverantörer som utnyttjar skatteparadis.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige aktivt ska driva på så att regelverket på EU-nivå ger möjlighet att i offentlig upphandling ställa krav på land-för-land-rapportering vid all form av verksamhet.

Bakgrund

En aktuell rapport från Tax Justice Network visar att en internationell superrik elit har smusslat undan hisnande 140 000 miljarder kronor till världens skatteparadis. Detta motsvarar det sammanlagda värdet av USA:s och Japans bruttonationalprodukt. Samhällen i både nord och syd betalar priset för denna skatteflykt. Fattiga länder förlorar mest. För varje krona ett utvecklingsland får i bistånd försvinner tio kronor ut ur landet genom multinationella företags

Fel! Okänt namn på

kapitalflykt. Dessa uteblivna skatteintäkter hade behövts för att bygga upp utbildning och sjukvård. Skatteflykten slår hårt mot de mest utsatta.

I Europa pressas skuldsatta länder av långivarna att genomföra lönesänkningar, extrema nedskärningar inom välfärden och utförsäljningar av offentlig egendom. Fattigdom, arbetslöshet och förlorat framtidshopp sprider sig som en epidemi. I Grekland, som nu närmar sig statsbankrutt, betalar de rikaste invånarna nästan ingen skatt alls. Det har uppskattats att de har fört över cirka 600 miljarder euro till konton i skatteparadis. Detta är mer än landets totala statsskuld.

Skattefusket drabbar alla länder. Sverige är inget undantag. Problemet ökar, eftersom riskkapitalbolag, med säte i skatteparadis, i snabb takt tar över samhällsservice som skolor, sjukvård, äldreomsorg, apotek och bilbesiktning.

Kommunledningarna i Kalmar och Nybro kommun har infört följande formulering i sin uppförandekod för hållbar upphandling: ”Våra leverantörer får ej ha någon koppling till företag baserade i så kallade skatteparadis.” Kommunledningen i Malmö har uttalat samma ambition. Ställningstagandet är viktigt och relevant inte minst utifrån kommunallagens krav på hushållning med skattemedel. Det är knappast god hushållning om en kommuns skattebetalare anlitar bolag som lever på skattemedel, men själva gör allt för att undvika att betala skatt. Det finns ingen anledning att seriösa företag som betalar ska få konkurreras ut av skattesmitare som kan lägga ett lägre anbud.

Kalmar, Nybro och Malmö är inte ensamma om sin uppfattning. 75 procent av kommunstyrelseordförande som deltog i en undersökning av tidningen Dagens Samhälle uppgav att de inte vill att riskkapitalbolag registrerade i skatteparadis ska få bedriva vård, skola och omsorg.

Rättsläge

Ändå ifrågasätts kommunernas beslut av jurister, med hänvisning till lagen om offentlig upphandling och till det faktum att det internationellt saknas en definition av skatteparadis. Enligt gällande lagstiftning går företagens rättigheter före medborgarnas även när det är helt uppenbart att företagen ägnar sig åt skatteflykt. Finanskrisen, skuldkrisen och skattekrisen är ett resultat av politiska beslut om avreglering av bankernas kreditgivning och de finansiella marknaderna, av kapitalets fria rörlighet på den globala marknaden. Det krävs nya demokratiska beslut för att vända den destruktiva utveckling vi nu befinner oss i.

Internationella initiativ till att stävja denna regelrätta plundring av våra samhällen har tagits, men urvattnats. Skatteparadis som tidigare fanns på OECD:s svarta lista har blivit vitlistade sedan de skrivit på ett antal bilaterala informationsutbytesavtal. Skattemyndigheterna har på så sätt fått en chans, om än liten, att tränga igenom skatteparadisens sekretess som döljer ekonomisk brottslighet, korruption och skatteflykt, men det är bara en skrapning på ytan än så länge. För att få tillgång till information krävs att man kan bevisa misstanke om brott, vilket kan vara svårt – just i brist på information. Därför

behövs ett multilateralt avtal om automatiskt informationsutbyte, så att skatteparadisen verkligen tvingas lägga alla papper på bordet och informationen blir tillgänglig för alla.

Skärpta regler för räntesnurror, det vill säga koncerners sätt att trola bort vinsten och därmed beskattning i Sverige genom höga avdragsgilla räntor på interna lån mellan företag i koncernen, räcker inte för att lösa problemet med skatteflykt via skatteparadisen. En annan populär metod är att via internpris-sättning manipulera bokföringen vid internhandel inom samma koncern för att på så sätt föra över vinsten obeskattad till skatteparadis. Detta är ingen detaljfråga. Enligt OECD utgörs 60 procent av världshandeln av internhandel inom transnationella koncerner.

Det *race to the bottom* som pågår idag måste stoppas. Världens länder borde samarbeta i stället för att ägna sig åt skattekonkurrens som underminerar den ekonomiska basen för vår gemensamma välfärd.

Lokal handlingskraft i flera länder

I väntan på globala överenskommelser som kan sätta stopp för skatteparadisen och skatteflykten reagerar nu aktiva medborgare och lokalpolitiker i flera länder. En enhällig kommunstyrelse i Helsingfors beslöt nyligen att "motverka skatteparadis och att undvika samarbete med företag med kopplingar till skatteparadis". I Norge är Ulstein kommun först ut med ett beslut om att inte handla med företag som är registrerade i skatteparadis. Efter en kampanj av aktiva medborgare har nu den norske finansministern Sigbjørn Johnsen lovat att införa krav på land-för-land-rapportering i Norge. Det innebär att företagen ska redovisa omsättning, vinst och hur mycket skatt som betalas i varje land där de har verksamhet, i syfte att stävja skatteffil och korruption.

La Région Ile-de-France, Parisregionen, fattade 2010 beslutet att kräva av de banker man väljer att samarbeta med att de inte otillbörligt ska utnyttja skatteparadis. Metoden man valde var att kräva land-för-land-rapportering. Idag är hela 17 regioner i Frankrike involverade i denna målmedvetna strävan att befria sig från skatteparadisens skadliga inflytande.

Växjö kommun är inne på samma spår. I mars 2012 fattade kommunfullmäktige beslut om att anbudsgivare ska vara beredda att redovisa en land-för-land-rapportering.

Statens ansvar

Staten bör så långt möjligt underlätta för svenska kommuner, landsting och regioner som vill ta ansvar för medborgarnas pengar genom att undvika samarbete med företag, inklusive banker, som har kopplingar till skatteparadis. Därför bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening att skyndsamt identifiera och vidta erforderliga åtgärder för att åstadkomma detta.

Fel! Okänt namn på

Det är viktigt att Sverige snarast följer Norges exempel och inför krav på land-för-land-rapportering. Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

Det är också viktigt att staten själv, liksom flera kommuner, undviker samarbete med företag, inklusive banker, som har kopplingar till skatteparadis. Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

En särskild utredare har tillsats av regeringen, för att ge förslag till hur vissa bestämmelser i förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om offentlig upphandling (KOM(2011) 896) och förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (KOM(2011) 895) bör genomföras i svensk rätt enligt den lydelse direktiven får när de antagits. Uppdraget ska redovisas senast den 1 april 2013. I samband med denna översyn av EU:s upphandlingsdirektiv är det viktigt att regeringen driver på, så att regelverket på EU-nivå ger möjlighet att i offentlig upphandling ställa krav på att utesluta leverantörer som utnyttjar skatteparadis. Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

EU-parlamentet har nyligen tagit ställning för lagstiftning som skulle kräva att alla stora gas-, olje-, gruv- och skogsbolag som är börsnoterade i EU eller har sitt säte i EU offentligt ska redovisa alla finansiella transaktioner över 80 000 euro till utländska regeringar över hela världen. Det är utmärkt. Ökad transparens behövs emellertid även i andra branscher. Därför är det viktigt att Sverige aktivt driver att det tydligt framgår i direktivet att det är tillåtet att i offentlig upphandling ställa krav på land-för-land-rapportering för alla former av verksamhet. Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

Stockholm den 3 oktober 2012

Annika Lillemets (MP)

Valter Mutz (MP)

Jan Lindholm (MP)

Stina Bergström (MP)

Jabar Amin (MP)

Lotta Hedström (MP)